



บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทุกวันนี้เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อุบัติขึ้นและดำเนินไปไม่ว่าจะเป็นด้านสังคมและด้านการเมือง เศรษฐกิจ หรือเรื่องอื่น ๆ โดยทั่วไปต่างก็มีความสลับซับซ้อนขึ้นทุกขณะและมีได้เกิดขึ้นโดยลำพังแต่จะมีความเกี่ยวโยงสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ในแต่ละวันนั้นจะมีเหตุการณ์ต่าง ๆ อุบัติขึ้นมากมายจึงเป็นการยากที่ประชาชนทั่วไปจะสามารถเข้าใจหรือรับรู้ความหมายของเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

ในความสลับซับซ้อนนั้น ไม่มีผู้ใดสามารถทราบทุกอย่างที่ต้องการจะทราบเกี่ยวกับสังคมและความเป็นอยู่ของสมาชิกในสังคมที่เขาสังกัดอยู่ หนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นกิจการที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อ รับใช้ มนุษย์ หนังสือพิมพ์จึงเป็นประหนึ่ง สถาบันสาธารณะ (Quasi-Public Institution) ซึ่งเป็นที่คาดหวังว่าจะต้อง ทำหน้าที่รับใช้สังคมและสาธารณชนต่าง ๆ ดังนี้ 1

1. ภาระหน้าที่ในการเสนอข่าวสาร (To Provide Information)
2. ภาระหน้าที่ในการเสนอความคิดเห็นหรืออธิบายความหมายของข่าว (To Offer Guidance or to Explain the Meaning of the News)

¹ Duane Bradley, The Newspaper : It's Place in a Democracy, (New York : Pyramid Communications, Inc., 1971) ,pp. 18-25 .

3. ภาระหน้าที่ในการให้ความบันเทิง (To Provide Entertainment)
4. ภาระหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะ (To Serve the Public)
5. ภาระหน้าที่ในการเป็นองค์กรธุรกิจ (To Stay in Business)

โดยทั่วไปแล้ว หนังสือพิมพ์ได้ชื่อว่าเป็นสื่อมวลชนที่สามารถเสนอเนื้อหาได้ปริมาณมาก และเสนอรายละเอียดของข่าวได้อย่างลึกซึ้งที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับสื่อมวลชนประเภทอื่น ข่าวสารต่าง ๆ ที่หนังสือพิมพ์แต่ละประเภทไม่ว่าจะเป็น หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ (Quality Newspaper) หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ (Popular Newspaper) รวมทั้งหนังสือพิมพ์ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Mixed Quality and Popular Newspaper) ที่นำเสนอต่อสาธารณชนในแต่ละวันนั้น อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่าง ๆ หรือจะช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็น อันจะนำไปใช้เพื่อการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้อ่าน

เหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งอุบัติขึ้นอย่างมากมายเป็นประจำทุกวัน หนังสือพิมพ์ได้พยายามแสวงหารวบรวมและนำเสนอเป็นข้อมูลข่าวสารต่อผู้รับสารให้มากที่สุด แต่เหตุการณ์ดังกล่าวที่ได้นำมารายงานนั้นถูกจำกัดด้วยเรื่องของเวลาและเนื้อที่ โดยทั่วไปแล้วหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับแต่ละประเภทจะมีเนื้อที่หรือพื้นที่สำหรับการเสนอข่าวสารด้านต่าง ๆ รวมกันเพียงประมาณร้อยละ 30 ของเนื้อที่ทั้งหมดของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ๆ และพื้นที่ที่เหลือนั้นจะประกอบด้วย บทความ สารคดี คอลัมน์ ภาพประกอบรวมทั้งประกาศแจ้งความโฆษณาและอื่น ๆ อีกประมาณร้อยละ 70 หากเป็นข่าวที่มีความสำคัญเป็นข่าวที่เกิดขึ้นสด ๆ ร้อน ๆ เป็นข่าวที่มีคุณค่าของความเป็นข่าว (News Values) สูงก็มักจะได้รับพิจารณา นำลงพิมพ์ใน หน้าแรก (Front Page) ซึ่งมีเนื้อที่โดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 15 ของหนังสือพิมพ์เสมอเพื่อดึงดูดความ สนใจของผู้อ่าน ²

² ธงชัย มหาไทรภพ, " ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการคัดเลือกข่าวสำหรับลงพิมพ์ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 4 ฉบับ " (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532) หน้า 1.

คณะผู้จัดทำหนังสือพิมพ์นั้น มักจะให้ความสำคัญกับเนื้อหาข่าวในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์มากกว่าเนื้อหาในหน้าอื่น ๆ ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์นั้นเปรียบเสมือนเครื่องล่อใจ ดึงดูดความสนใจให้ประชาชนได้ซื้อหาหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น เราจะพบว่าทางด้านประชาชนผู้อ่านหนังสือพิมพ์ให้ความสนใจเป็นพิเศษกับข่าวในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ และยังพบว่านิสัยของผู้อ่านส่วนมากมักจะอ่านข่าวหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ก่อนที่จะให้ความสนใจกับเนื้อหาข่าวในหน้าอื่น ๆ ของหนังสือพิมพ์ ดังนั้นในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์จึงบรรจุข่าวเรื่องราวของเหตุการณ์ที่อุบัติขึ้นและมีความสำคัญเป็นพิเศษในแต่ละวัน

นอกจากนั้นแล้วหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ยังเป็นหน้าที่ที่มีการแข่งขันกับหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ๆ ในการวางจำหน่าย ดังนั้นข่าวสารต่าง ๆ และเนื้อหาสาระที่หนังสือพิมพ์นำเสนอในหน้าหนึ่ง จึงเป็นเนื้อหาที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกๆ ที่ผู้อ่านควรจะได้มองเห็นก่อน เช่น ข่าวสำคัญที่สุดในวันนั้น ภาพที่ดึงดูดความสนใจมากที่สุด พาดหัวข่าวขนาดใหญ่สะดุดตา ฯลฯ หน้าแรกของหนังสือพิมพ์ยังเป็นที่รวบรวมข่าวหลากหลายประเภท หน้าแรกของหนังสือพิมพ์จึงเปรียบเสมือนตัวโชวสินค้าที่จะดึงดูดความสนใจจากผู้อ่านให้ซื้อหนังสือพิมพ์และที่สำคัญก็คือ หน้าแรกของหนังสือพิมพ์ยังเป็นหน้าที่แสดงถึงบุคลิกภาพและแสดงถึงเอกลักษณ์ของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับแต่ละประเภทอีกด้วย ³

ข่าวต่าง ๆ ที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์เป็นผลจากการตัดสินใจของ บุคคลหลายฝ่ายในกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ เช่น ผู้สื่อข่าว (Reporter) บรรณาธิการข่าว (News Editor) หรือบุคคลผู้ที่มีหน้าที่ในการคัดเลือกข่าวคนอื่น ๆ ซึ่งล้วนต้องใช้ดุลยพินิจของตนในการวินิจฉัยว่าข่าวใดมีคุณค่าควรแก่การนำเสนอต่อผู้อ่าน บุคคลเหล่านี้จะเป็นเสมือน " นายประตูข่าวสาร " (Gatekeeper) ที่จะคอย ปิด-เปิด ประตูให้ข่าวสารไหลถ่ายเทไปสู่ผู้อ่าน โดยที่ข่าวสารเหล่านั้นจะถูกกลั่นกรองและนำมาคัดเลือกอย่างเป็นกระบวนการและมีหลักเกณฑ์

³ ชวรัตน์ เชิดชัย, การบรรณาธิการหนังสือพิมพ์และนิตยสาร (กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2519) , หน้า 125 - 153 .

ในการคัดเลือกข่าวสารนั้น มีกระบวนการที่เริ่มจากการรวบรวมข่าวสารที่ผู้สื่อข่าวได้ เสาะแสวงหามา (News Gathering) และการนำ ข้อมูลข่าวสารมาเขียนเป็นข่าว (News Writing) ซึ่งในการรวบรวมข่าวนั้นผู้สื่อข่าวจะต้องทำการค้นคว้าเสาะหา ข้อมูลที่เกิดขึ้นจากแหล่งข่าว (Source) ต่าง ๆ หรือจากการจับบันทึกจากการ สัมภาษณ์ จากการเผ่าสังเกตการณ์ หรือจากการสืบสวนหุคหุ่ยข้อเท็จจริงแล้วนำมาเลือกสรร (Sort) วิเคราะห์แยกแยะ (Analyze) สอบทานความถูกต้องครบถ้วนของข้อ เท็จจริง จากนั้นจึงนำมาประเมินคุณค่าของความเป็นข่าวของข้อมูลเหตุการณ์นั้น เพื่อการนำ เสนอต่อผู้อ่าน ⁴

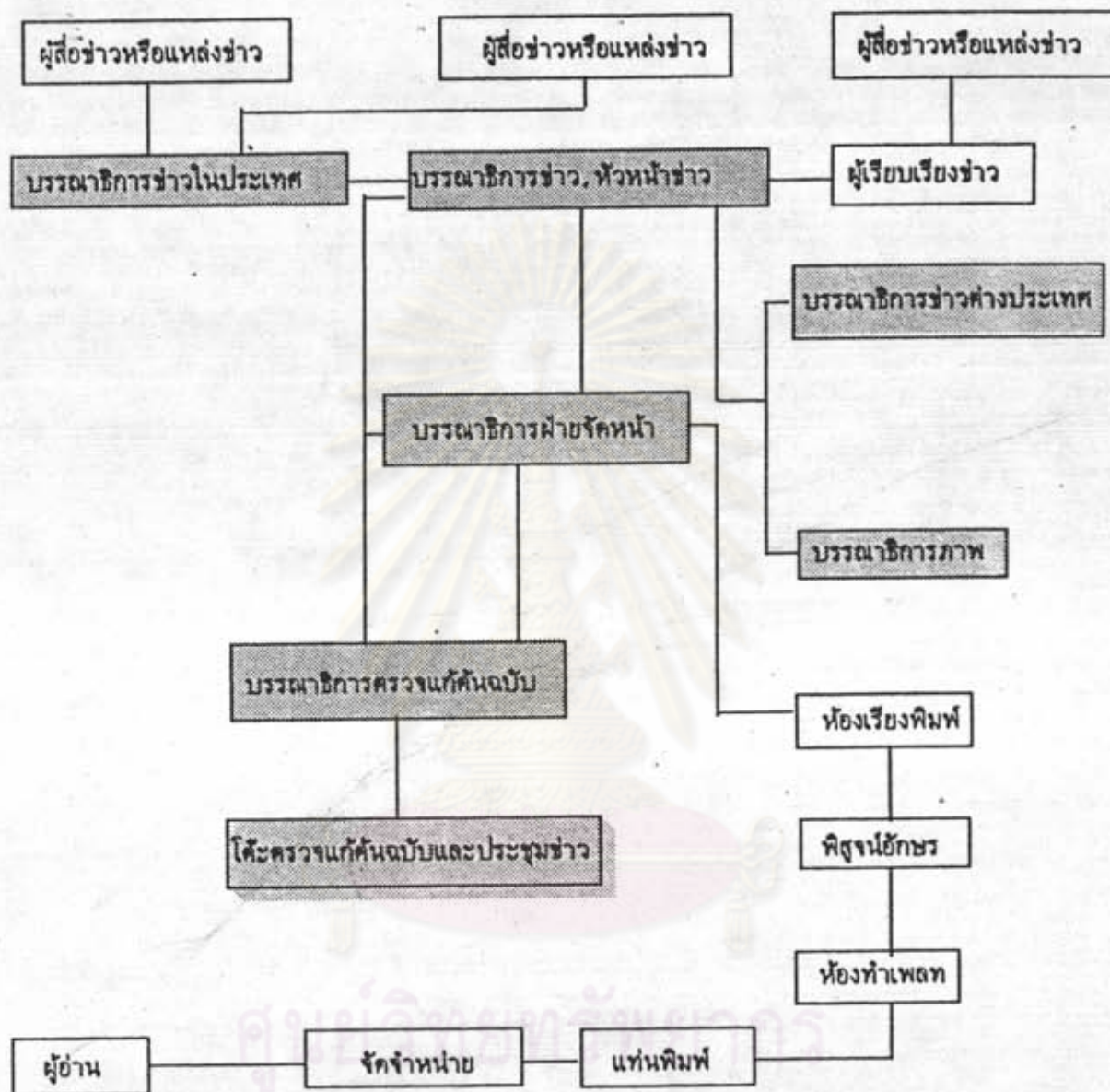
อ่าน วุฒิศาสตร์ 5 อธิบายถึงเส้นทางเดินของข่าวจากแหล่งข่าวไหลไปสู่ กองบรรณาธิการในแต่ละวันนั้นมีจุดเริ่มต้นจากแหล่งข่าวและผู้สื่อข่าว โดยที่ผู้สื่อข่าวรวบรวม ข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากแหล่งข่าวแล้วจึงรายงานข่าวเข้าไปยังกองบรรณาธิการ เมื่อบรรณาธิการข่าวได้รับคั่นฉบับข่าวที่ผ่านการเขียนเรียบเรียงข่าวแล้ว จึงนำคั่นฉบับข่าว เหล่านั้นไปที่ โต๊ะตรวจคั่นฉบับข่าว (Copy Desk) ซึ่งจะทำหน้าที่ตรวจแก้คั่นฉบับ แล้วจึงมีการประชุมโต๊ะข่าวเพื่อประเมินคุณค่าข่าวคัดเลือกข่าว และจัดลำดับความสำคัญของ ข่าวและพาดหัวข่าว หลังจากนั้นจึงส่งคั่นฉบับที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้วไปยัง บรรณาธิการฝ่ายศิลป์เพื่อทำการจัดหน้า แล้วจึงส่งต่อไปยังห้องเรียงพิมพ์ทำการเรียงพิมพ์ ตามที่ได้มีการออกแบบ เมื่อเรียบร้อยแล้วจึงส่งไปยังห้องถ่ายภาพฟิล์มและทำเพลทหรือแบบพิมพ์ นำเข้าแทนพิมพ์ พิมพ์เป็นรูปเล่มออกสู่สายตาประชาชน (ภาพที่ 1)

⁴ สิริทิพย์ ชันสุวรรณ, การหนังสือพิมพ์เบื้องต้น (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2529)

⁵ อ่าน วุฒิศาสตร์, เอกสารการสอนชุดวิชา การข่าวและบรรณาธิการ หน่วยที่ 10 (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2530) , หน้า 991.

ภาพที่ 1

แผนผังกระบวนการเกี่ยวกับข้าว



ศูนย์วิจัยและพัฒนาข้าว
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา ฉายน วุฑฒิกกรรมรักษา การข่าวและบรรณาธิการ หน่วยที่ 14 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2530

จากการศึกษาของ Singletary⁶ ในปี ค.ศ.1977 ได้สรุปว่าโดยทั่วไปแล้ว บุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาคัดเลือกข่าวสารเสนอต่อประชาชนผู้อ่านมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า กระบวนการและหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกข่าวนั้น พิจารณาจากคุณค่าของข่าว (News Values) และคุณสมบัติของข่าว (Quality Of News) เป็นสำคัญแต่ในความเป็นจริงแล้วยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เข้ามามีอิทธิพลในการคัดเลือกข่าว เช่น นโยบายของหนังสือพิมพ์ ประเภทของหนังสือพิมพ์ ประเภทของข่าว ทักษะคติของเจ้าของกองบรรณาธิการ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหนังสือพิมพ์ ระบบการเมืองและการปกครอง เศรษฐกิจและสังคม โฆษณา รัศมีของผู้อ่าน และระยะเวลา แต่มิได้หมายความว่าต้องยึดหลักนี้แน่นอนตายตัวเสมอเพราะ การคัดเลือกข่าวยังขึ้นอยู่กับการใช้กรอบของการมองสถานการณ์ที่แตกต่างกัน รวมทั้งความเหมาะสมในการนำเสนอข่าวสารที่อาจแตกต่างกันก็ เป็นได้

ในการที่ข่าวสารต่างๆ ต้องผ่านการกลั่นกรองเป็นชั้นค่อนั้นบุคคลที่มีส่วนตัดสินใจ หรือที่เรียกว่า "นายประตูข่าวสาร" (Gatekeeper) นั้นเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ และมีหน้าที่ต้องตัดสินใจเลือกข่าวสารที่จะเผยแพร่ไปสู่ประชาชนว่า ข่าวสารอย่างไรไม่ควรนำออกเผยแพร่ ข่าวสารอย่างไรควรเผยแพร่ บุคคลผู้ที่ทำหน้าที่นี้มักได้แก่ผู้เป็นนักข่าว บรรณาธิการข่าวหรือหัวหน้าข่าว ซึ่งต่างก็ต้องใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกและเสนอข่าวสารไปยังประชาชน

ผู้สื่อข่าว (Reporter) คือนายประตูข่าวสารคนแรกในกระบวนการตัดสินใจคัดเลือกข่าว เพราะว่่านักข่าวได้รับมอบหมายมาจากบรรณาธิการข่าวหรือหัวหน้าข่าว ให้ติดตามและนำเสนอข่าวสารในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นที่น่าสนใจของประชาชน ดังนั้นในการหาข่าวสารจากแหล่งข่าวต่าง ๆ ผู้สื่อข่าวนอกจากจะต้องรู้เทคนิคในการสื่อข่าวแล้วยังต้องมีความชำนาญ และมีความสามารถในการตัดสินใจว่าเหตุการณ์ใดควรเป็นข่าวหรือไม่เป็นข่าว

⁶ Michael W. Singletary, "What Determines the News ? " Research Report No 5 . (1975)

เนื่องจากผู้สื่อข่าวเป็นบุคคลแรกที่เข้าถึงเหตุการณ์อย่างใกล้ชิดจึงจัดได้ว่าเป็นด่านแรกของข่าวสาร ที่จะถูกส่งมายังกองบรรณาธิการเพื่อผ่านกระบวนการคัดเลือกข่าวสาร ต่อไป

บรรณาธิการข่าวหรือหัวหน้าข่าว (News Editor) เป็นนายประตู่ข่าวสาร คนต่อไปที่ต้องทำหน้าที่ดูแล รวบรวมข่าวสารที่ผู้สื่อข่าวฝ่ายต่าง ๆ เป็นผู้ส่งข่าวสารมาเรียบเรียงแก้ไข หรือนำข้อมูลข่าวสารนั้นมาเขียนใหม่ให้สะดวกด้วย หนังสือพิมพ์บางฉบับจะมีผู้ช่วยบรรณาธิการทำหน้าที่ช่วยเรียบเรียงข่าวหรือเขียนข่าว (Rewriter) จากนั้นก็จะมีการประชุมโต๊ะข่าวเพื่อพิจารณาประเด็นของข่าว ตัดสินว่าข่าวใดควรจะได้รับการตีพิมพ์ เพื่อนำเสนอต่อผู้อ่าน

นายประตู่ข่าวสารหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบตัดสินใจทำการ ปิด-เปิด ข่าวสารในหนังสือพิมพ์ที่จะผ่านออกไปสู่สาธารณชนผู้รับสารมี 2 ลักษณะคือ ⁷

1. นายประตู่ข่าวสารเป็นหมู่คณะ (Group Gatekeeper) หมายถึง ผู้ที่เฝ้าประตูที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเป็นหมู่คณะร่วมกัน โดยแต่ละประตูจะมีบุคคลผู้ทำหน้าที่คอย ปิด-เปิด ข่าวสาร หรือตัดสินใจในการเสนอข่าวสารซึ่งได้แก่ คณะกองบรรณาธิการ หรือที่ประชุมโต๊ะข่าวในกองบรรณาธิการ

2. นายประตู่ข่าวสารเป็นบุคคลคนเดียว (Individual Gatekeeper) หมายถึง ผู้ที่มีอำนาจเต็มโดยลำพังผู้เดียวในการทำหน้าที่เปิดหรือปิดข่าวสารที่จะออกสู่สาธารณชน ส่วนใหญ่จะได้แก่บรรณาธิการผู้รับผิดชอบตามกฎหมาย ลักษณะนี้มักจะเป็นหนังสือพิมพ์ขนาดเล็ก เช่น หนังสือพิมพ์ในท้องถิ่น หรือ หนังสือพิมพ์ชุมชน เป็นต้น

⁷ Sophia Peterson, " Foreign News Gatekeeper and the Cratria of Newsworthiness ", Journalism Quarterly, 56 : (Winter 1979), pp. 116 - 125 .

ปัจจุบันการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์ มีความหลากหลาย มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการนำเสนอเนื้อหาต่างกันไปตามกลุ่มของผู้อ่าน หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ (Quality Newspaper) มุ่งเสนอเนื้อหาที่เน้นหนักทางด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรม ฯลฯ หนังสือพิมพ์ประเภทนี้จะเน้นการปฏิบัติภาระหน้าที่หลักในด้านเสนอความคิดเห็น มีการเขียนข่าวหรือบทความ เรื่องราวต่าง ๆ แบบอธิบายไขความ (Interpretative) ซึ่งเป็นการนำข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเป็นข่าวและภูมิหลังข่าวมาอธิบายให้ประชาชนผู้อ่านเข้าใจความเป็นมาของเหตุการณ์ที่เป็นข่าว สำหรับหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ (Popular Newspaper) มุ่งที่จะเสนอเนื้อหาที่คนทั่วไปสนใจและต้องการรับทราบ เนื้อหาเหล่านั้นอาจจะให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านนอกเหนือไปจากให้ความรู้ ในขณะที่เดียวกันก็จะเน้นการเสนอข่าวที่ให้ความสำคัญต่อการรายงานข่าวอย่างรวดเร็ว การเสนอข่าวแบบเร้าอารมณ์ ซึ่งเรื่องราวข่าวสารที่นำมาเสนอจะเป็นเรื่องที่ตื้นตันเร้าใจ และใช้วิธีการเขียนข่าวใส่สีสันให้เรื่องราวของข่าวนั้นเร้าความรู้สึกของผู้อ่านให้คล้อยตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การเน้นเสนอข่าวอาชญากรรม อุบัติเหตุ อุบัติภัย และข่าวในลักษณะที่เรียกว่า Human Interest หรือ ข่าวที่คนทั่วไปสนใจ ⁸

จากการศึกษาของ Robert H. Bohle ⁹ ในปี ค.ศ.1981 ได้ให้ความคิดเห็นว่า หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณยังมักจะทำให้ความสำคัญกับข่าวในด้านร้ายหรือข่าวในเชิงลบ (Negative News) ซึ่งเป็นข่าวที่เกี่ยวกับเรื่องราวที่ไม่ดีงามหรือเรื่องที่เป็นความเสียหายต่าง ๆ มากกว่าหนังสือพิมพ์แนวอื่น นอกจากนี้ยังมีหนังสือพิมพ์อีกประเภทหนึ่ง ที่มีการนำเสนอข่าวสารในลักษณะผสมผสานระหว่างหนังสือพิมพ์ทั้งสองประเภท โดยจัดเป็น

⁸ พิศร จิตรโสภณ, "ประเภทของหนังสือพิมพ์" เอกสารการสอนชุดวิชา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์ หน่วยที่ 3 (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531), หน้า 191 - 192 .

⁹ Robert H. Bohle, "Negativism as News Selection Predictor" Journalism Quarterly, (Winter 1987), pp. 789.

หนังสือพิมพ์ กึ่งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Mixed Quality and Popular Newspaper) แต่อย่างไรก็ดีสำหรับแนวโน้มของการนำเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์แต่ละประเภทนั้น ส่วนใหญ่ยังคงคำนึงถึงความสนใจของกลุ่มผู้อ่านเป้าหมายเป็นสำคัญ

จากกระบวนการการคัดเลือกและการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ดังที่กล่าวข้างต้นนี้ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษาวิจัย เพื่อให้ทราบว่าหน้าที่ ' นายประคต ข่าวสาร ' นี้มีแนวทางในการตัดสินใจคัดเลือกข่าวอย่างไรหรือลักษณะใดเพื่อนำข่าวลงตีพิมพ์และในการตัดสินใจคัดเลือกข่าวแต่ละข่าว ใช้มาตรการตลอดจนวิธีการ ใด ๆ มีปัจจัยอะไรที่เข้ามามีอิทธิพลหรือเกี่ยวข้องกับการคัดเลือกข่าว นอกจากนี้ยังเป็นที่น่าสนใจศึกษาว่า แนวโน้มและรูปแบบของการปฏิบัติหน้าที่ในการคัดเลือก ตลอดจนการนำเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ในยุคเทคโนโลยีใหม่จะเป็นอย่างไร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อความรู้ความเข้าใจในกระบวนการคัดเลือกข่าวสารของหนังสือพิมพ์ไทย และสามารถอธิบายได้ว่าทำไมข่าวสารในหน้าหนังสือพิมพ์ไทยจึงมีเนื้อหาและรูปแบบดังที่เห็นอยู่ทุกวัน รวมทั้งแนวโน้มที่จะเป็นไปในอนาคตด้วย

ปัญหานำวิจัย

1. แนวทางในการคัดเลือกข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยประเภทเชิงคุณภาพ ประเภทเชิงปริมาณ และกึ่งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีความสอดคล้องตรงกันหรือไม่
2. หนังสือพิมพ์ประเภทเชิงคุณภาพให้ความสำคัญกับข่าวหนัก (Hard News) มากกว่า ข่าวเบา (Soft News) หรือไม่ เมื่อเปรียบเทียบกับหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยประเภทอื่น ๆ
3. หนังสือพิมพ์ประเภทเชิงปริมาณ มีการนำเสนอข่าวที่เป็นเรื่องราวในเชิงลบ (Negativism News) มากกว่าหนังสือพิมพ์ประเภทเชิงคุณภาพ และหนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณหรือไม่

4. ปัจจัยอะไรที่มีความเกี่ยวข้องหรือมีอิทธิพลต่อการคัดเลือกข่าวหน้าหนึ่ง ของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในแต่ละประเภท
5. รูปแบบ และการปฏิบัติหน้าที่ของ " นายประจักษ์ชาวนา " ในอนาคตมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงอย่างไรเมื่อวงการหนังสือพิมพ์มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบและเปรียบเทียบแนวทางการพิจารณาคัดเลือก ในการทำหน้าที่คัดเลือกข่าวหน้าหนึ่งของบรรณาธิการและหัวหน้าข่าวหนังสือพิมพ์รายวันประเภทเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณ และเชิงกึ่งคุณภาพและปริมาณ
2. เพื่อทราบและเปรียบเทียบปริมาณความถี่และประเภทของข่าวที่หนังสือพิมพ์แต่ละประเภทได้คัดเลือกนำ ลงพิมพ์ในหน้าหนึ่ง
3. เพื่อวิเคราะห์ว่าประเภทของเนื้อหาข่าวที่ได้รับการคัดเลือกเสนอในหน้าหนึ่งมีความสอดคล้องกับแนวทางการพิจารณาคัดเลือกข่าวของคณะบรรณาธิการ และหัวหน้าข่าวหนังสือพิมพ์รายวันแต่ละประเภทหรือไม่

สมมุติฐานการวิจัย

1. หนังสือพิมพ์ประเภทเชิงคุณภาพ ประเภทเชิงปริมาณ และประเภทกึ่งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีแนวทางในการคัดเลือกข่าวหน้าหนึ่งต่างกัน
 ในสมมุติฐานที่ 1 นี้ได้แบ่งเป็นสมมุติฐานย่อย ๆ ดังนี้
 - 1.1 หนังสือพิมพ์แต่ละประเภทให้ความสำคัญกับประเภทของข่าวแตกต่างกัน
 - 1.2 หนังสือพิมพ์แต่ละประเภทให้ความสำคัญกับประเด็นหรือคุณค่าของข่าวแตกต่างกัน

- 1.3 หนังสือพิมพ์แต่ละประเภทให้ความสำคัญกับข่าวที่กระทบต่อหนังสือพิมพ์แตกต่างกันแตกต่างกัน
- 1.4 หนังสือพิมพ์แต่ละประเภทให้ความสำคัญกับข่าวที่มุ่งผลประโยชน์ของผู้อ่านแตกต่างกัน
- 1.5 หนังสือพิมพ์แต่ละประเภทให้ความสำคัญกับคุณสมบัติของการเขียนข่าวข่าวแตกต่างกัน
- 1.6 หนังสือพิมพ์แต่ละประเภทให้ความสำคัญกับแนวทางหรือปัจจัยต่าง ๆ ในการคัดเลือกข่าวแตกต่างกัน
- 1.7 หนังสือพิมพ์แต่ละประเภทให้ความสำคัญกับปัจจัยความกดดันในการทำงานคัดเลือกข่าวแตกต่างกัน

2. หนังสือพิมพ์ประเภทเชิงปริมาณ มีการเสนอข่าวที่เป็นเรื่องราวในเชิงลบ (Negativism News) มากกว่าหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยประเภทอื่น ๆ

3. หนังสือพิมพ์ประเภทเชิงคุณภาพมีแนวโน้มที่เสนอ ข่าวหนัก (Hard News) มากกว่าหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยประเภทอื่น ๆ

4. ลักษณะเนื้อหาข่าวที่ได้รับการคัดเลือกเสนอในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์แต่ละประเภทมีความสอดคล้องกับแนวทางการพิจารณาคัดเลือกข่าวของบรรณาธิการและหัวหน้าข่าวในหนังสือพิมพ์นั้น ๆ

ในสมมุติฐานที่ 4 นี้ได้แบ่งเป็นสมมุติฐานย่อย ๆ ดังนี้

- 4.1 แนวความคิดของบรรณาธิการและหัวหน้าข่าวกับเนื้อหาที่นำเสนอในหน้าหนึ่งเกี่ยวกับประเภทของข่าวในหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพสอดคล้องกัน
- 4.2 แนวความคิดของบรรณาธิการและหัวหน้าข่าวกับเนื้อหาที่นำเสนอในหน้าหนึ่งเกี่ยวกับประเภทของข่าวในหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณสอดคล้องกัน

- 4.3 แนวความคิดของบรรณาธิการและหัวหน้าข่าวกับเนื้อหาที่นำเสนอในหน้าหนึ่งเกี่ยวกับประเภทของข่าวในหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพและปริมาณ สอดคล้องกัน
- 4.4 แนวความคิดของบรรณาธิการและหัวหน้าข่าวกับเนื้อหาที่นำเสนอในหน้าหนึ่งเกี่ยวกับประเด็นหรือคุณค่าของข่าวในหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ สอดคล้องกัน
- 4.5 แนวความคิดของบรรณาธิการและหัวหน้าข่าวกับเนื้อหาที่นำเสนอในหน้าหนึ่งเกี่ยวกับประเด็นหรือคุณค่าของข่าวในหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ สอดคล้องกัน
- 4.6 แนวความคิดของบรรณาธิการและหัวหน้าข่าวกับเนื้อหาที่นำเสนอในหน้าหนึ่งเกี่ยวกับประเด็นหรือคุณค่าของข่าวในหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพและปริมาณ สอดคล้องกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. วิเคราะห์เนื้อหาข่าวหน้าหนึ่งตลอดจนศึกษาแนวทางในการคัดเลือกข่าวจากบรรณาธิการและหัวหน้าข่าวของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ
2. ศึกษาแนวทางที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจคัดเลือกข่าวของ บรรณาธิการและหัวหน้าข่าวผู้มีอำนาจหน้าที่ในการคัดเลือกข่าว สำหรับลงพิมพ์ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย
3. หนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ 6 ชื่อฉบับ ได้แก่ สยามรัฐ มติชน ไทยรัฐ เติสินิวส์ บ้านเมือง และแนวหน้า และเนื้อหาข่าวหน้าหนึ่งที่จะทำการศึกษานี้จะใช้ช่วงเวลาหนึ่งปี คือ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2533 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2533

4. การวิจัยมี 2 ลักษณะคือ

4.1 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) วิเคราะห์ปริมาณ จำนวนขึ้น ความถี่ และประเภทของเนื้อหาข่าว ที่ลงพิมพ์ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ทั้ง 6 ฉบับ

4.2 การสัมภาษณ์ (Interview) ศึกษาแนวความคิดวิธีการและ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการตัดสินใจคัดเลือกข่าวของบรรณาธิการและหัวหน้าข่าวผู้มีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจนำข่าวลงตีพิมพ์ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยแต่ละฉบับ

นิยามศัพท์

1. เนื้อหา หมายถึง เนื้อหาสาระที่ปรากฏในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน ภาษาไทย โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้จำแนกเนื้อหาต่าง ๆ ออกเป็น ประเภทของข่าว ลักษณะเนื้อหาข่าวหน้าข่าวเบา คุณค่าของข่าวและเนื้อหาในลักษณะค่านิยมและบวก

2. แนวทางการคัดเลือกข่าว หมายถึง ความคิดเห็นต่อประเด็นต่าง ๆ ในการตัดสินใจพิจารณาคัดเลือกข่าวเพื่อลงพิมพ์ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ของบรรณาธิการ และ หัวหน้าข่าว เช่น ประเภทของข่าว ลักษณะเนื้อหาข่าวทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ข่าวหน้าข่าวเบา คุณค่าของข่าว ข่าวที่มีผลกระทบต่อหนังสือพิมพ์ ข่าวที่มุ่งผลประโยชน์ผู้อ่าน คุณสมบัติการเขียนข่าว เป็นต้น

3. การวิเคราะห์เนื้อหา หมายถึง เทคนิคการวิจัยแยกแยะแจกแจงนับประเภท เนื้อหาข่าวที่นำเสนอในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

4. ข่าวหน้าหนึ่ง (Front- Page) คือ หน้าแรกของหนังสือพิมพ์ที่ประกอบด้วย ชื่อหัวหนังสือพิมพ์ พาดหัวข่าว วรรคหน้าและเนื้อหาข่าวสดประจำวัน รวมทั้ง บทความ สารคดี หรือคอลัมน์ประจำ ตลอดจนภาพประกอบข่าวและภาพเป็นข่าว

5. หนังสือพิมพ์รายวัน (Daily Newspaper) คือ หนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวสารและบทความความคิดเห็นออกจำหน่ายเป็นรายวัน ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวันระดับประเทศที่มีจำนวนจำหน่ายสูงสุด 6 ฉบับคือ หนังสือพิมพ์ สยามรัฐ มติชน ไทยรัฐ เติลนิวส์ บ้านเมือง และแนวหน้า

6. หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ (Quality Newspaper) คือ หนังสือพิมพ์ที่เน้นเสนอเนื้อหาข่าวหนัก (Hard News) เช่น ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวปัญหาสังคม ข่าวการศึกษาและศิลปะวัฒนธรรม ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ และหนังสือพิมพ์มติชน

7. หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ (Popular Newspaper) คือ หนังสือพิมพ์ที่เน้นเสนอข่าวเบา (Soft News) หรือข่าวตื้นตื้นเร้าอารมณ์ เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวสังคม ข่าวบุคคล ข่าวบันเทิง ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์เดลินิวส์

8. หนังสือพิมพ์กึ่งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Mixed Quality and Popular Newspaper) คือ หนังสือพิมพ์ที่มีลักษณะผสมผสานกันระหว่างหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ หนังสือพิมพ์บ้านเมือง และหนังสือพิมพ์แนวหน้า

9. นายประตูข่าวสาร (Gatekeeper) คือ ผู้ที่ทำหน้าที่คัดเลือกปรุงแต่งข่าว เพื่อนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ ได้แก่ บรรณาธิการ หัวหน้าข่าว

10. คุณค่าของข่าว (News Values) คือ องค์ประกอบของความเป็นข่าว (News Elements) เช่น เรื่องที่มนุษย์สนใจ ความสดและทันต่อเวลา เรื่องที่มีผลกระทบต่อผู้คน ความมีชื่อเสียงของบุคคลหรือสถานที่ที่เป็นข่าว เรื่องเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความมีเงื่อนงำ การพัฒนาและความก้าวหน้า ความแปลกประหลาด ผิดธรรมดา เรื่องเกี่ยวกับเพศ ฯลฯ

11. ข่าวหนัก (Hard News) เป็นข่าวที่ให้ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์แก่ผู้อ่านจะมีผลตอบสนองพอใจแก่ผู้อ่านในระยะยาว (Delayed Reward News) เป็นผลตอบสนองที่คงทนถาวร ข่าวที่มีเนื้อหาในลักษณะดังกล่าวได้แก่ ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวการศึกษา ข่าวการทหารและสงคราม รวมทั้งข่าวที่มีเรื่องราวที่เป็นปัญหาสังคมอีกด้วย

12. ข่าวเบา (Soft News) ได้แก่ ข่าวประเภทที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดความพอใจแก่ผู้อ่านทันทีภายหลังจากการอ่าน (Immediate Reward News) ไม่ว่าจะเป็นความรู้สึกรื่นเริง โศกเศร้า เสียใจ ตื่นเต้น หวาดเสียว ข่าวที่ให้ความสนุกสนาน

ข่าวที่มีเนื้อหาในลักษณะดังกล่าว ได้แก่ ข่าวอาชญากรรม ข่าวโรงพัก ข่าวกีฬา ข่าวอุบัติเหตุ และข่าวภัยพิบัติ ข่าวราชสำนัก ข่าวสังคมและบุคคล ข่าวเรื่องราวที่เป็นความสนใจของมนุษย์ เป็นต้น

13. ข่าวเชิงลบ (Negative News) หมายถึง เรื่องราวที่มีเนื้อหาของข่าว โดยที่เนื้อหาของข่าวมีความเป็นลบหรือเรื่องในค่านร้าย หรือเรื่องที่ทำให้ความรู้สึกที่ไม่ดีต่อเหตุการณ์ สถานที่ หรือบุคคล ความไม่น่าชื่นชมหรือความเสียหายแก่ข่าวสาร เช่น ข่าวสงคราม ข่าวความขัดแย้งระดับประเทศ ข่าวความเสียหายหรือหายนะของบุคคล ปัญหาความเคียดแค้น เป็นตัวอย่างของข่าวที่ถูกจัดให้อยู่ในจำพวกข่าวที่เป็นลบ

14. ข่าวเชิงบวก (Positive News) หมายถึง ข่าวลักษณะอื่น ๆ ที่ไม่ได้เน้นเรื่องราวในเชิงลบหรือเรื่องราวในค่านร้าย แต่จะเป็นข่าวที่มีเนื้อหาสาระในด้านบวก หรือเป็นเรื่องที่ทำให้ความรู้สึกที่ดีต่อเหตุการณ์ที่เป็นข่าวรวมทั้งสถานที่และบุคคลในข่าวนั้นด้วย เช่น ข่าวการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในเรื่องการพยุกราคาพืชผล ข่าวการปรับอัตราเงินเคียนสูงขึ้น เป็นต้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการคัดเลือกข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันประเภทต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสื่อสารมวลชนในบริบทสังคมไทยดีขึ้น
2. จะเป็นประโยชน์เชิงวิชาการในการเพิ่มพูนข้อมูลเกี่ยวกับบทบาท และหน้าที่ของ " นายประตูข่าวสาร " (Gatekeeper) ในหนังสือพิมพ์ไทย
3. การค้นพบจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน สำหรับการศึกษาวิจัยในเรื่องทำนองเดียวกันอย่างละเอียดกับสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ
4. ทราบถึงสภาพปัจจุบันในการคัดเลือกข่าวสารสู่ประชาชนผู้อ่าน ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์กับผู้อ่านหนังสือพิมพ์ ในการจะเลือกบริโภคหนังสือพิมพ์แต่ละประเภทตามที่ตนต้องการ